

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
WYŻSZA SZKOŁA PRZEDSIĘBIORCZASCI I ADMINISTRACJI W LUBLINIE
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕРЕЗІВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ОНПУ
ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ
ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ.
М.Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАІ»

*Світлій пам'яті нашого друга та колеги
Сергія Харлампійовича Яворського
присвячується*

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ДЕРЖАВНО–ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»
21-23 червня 2017 року, м. Одеса**

УДК 342.5 (477)

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання державно-правового розвитку України» містить тези наукових праць, у яких розглядаються: сучасний стан та перспективи розвитку національної правової системи України, реформи в сфері державного управління України в рамках вивчення міжнародного досвіду та розкриття вітчизняних реалій, трансформаційні процеси в сучасному українському суспільстві, державі та економіці. Окремо увагу приділено характеристиці української політичної системи та пошукам шляхів підвищення ефективності її функціонування. Також розглянуто філософський, історичний та культурологічний аспекти суспільно-політичного розвитку України. Не залишилася осторонь й державна інформаційна політика в нашій країні та шляхи її реалізації.

Редакційна колегія:

Марущак В.П. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри права і законотворчого процесу Одеського регіонального інституту державного управління Національної Академії державного управління при Президентові України;

Білоусов О.С. – доктор політичних наук, професор кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університету;

Чістякова І.М. – кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університету;

Гегечкорі О.В. – доцент, доцент кафедри соціальних та правових дисциплін Національної академії Національної гвардії України;

Прилуцька А.Є. - канд. філос. наук, проф. ХАІ, завідувач кафедри документознавства та української мови, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»;

Гладка Т.І. - кандидат наук з державного управління, викладач кафедри філософії і суспільних наук, Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава);

Шевченко В.П. – директор Березівського вищого професійного училища ОНПУ, викладач вищої категорії, відмінник освіти України;

Шевченко Г.О. – заступник директора з навчально-методичної роботи та міжнародних зв'язків Березівського вищого професійного училища ОНПУ, викладач вищої категорії;

Кривдіна І.Б. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університету (відповідальний секретар);

Моїсеєва Т.М. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університету.

Рецензенти:

Пахомова Т.І. – доктор наук з державного управління, професор кафедри права і законотворчого процесу Одеського регіонального інституту державного управління Національної Академії державного управління при Президентові України;

Сухотеріна Л.І. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного політехнічного університету;

Оганісян М.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування Одеського регіонального інституту державного управління Національної Академії державного управління при Президентові України.

Актуальні питання державно–правового розвитку України:
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої світлій пам'яті нашого друга та колеги Сергія Харлампійовича Яворського (21-23 червня 2017 р., м. Одеса). – К.: Каравела, 2017. – 148 с.

ЗМІСТ

Оборський Г.О. Реформування освіти в Україні в контексті реалізації євроінтеграційного напрямку.....6

СЕКЦІЯ 1 «НАЦІОНАЛЬНА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Букач В.М. Правова культура.....10

Латишева В.В. Аналіз законодавчих новацій щодо регулювання діяльності органів державної виконавчої служби України.....12

Львова Є.О. До питання про сучасні тенденції та межі реконструкції конституційних принципів.....15

Чістякова І.М. Інститут поліцейського омбудсмену в Україні.....17

Шевченко Б.Г. Правова освіченість та сучасна студентська молодь України.....20

СЕКЦІЯ 2 «РЕФОРМИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ»

Бачинська К.В. Державна власність в руслі конституційного процесу...21

Гладка Т.І. Розвиток галузі охорони здоров'я України в умовах децентралізації влади.....23

Зембровські Т. Польський досвід регулювання ринку сільськогосподарських земель очима українських науковців.....27

Марущак В.П. Державне управління – генератор розвитку соціально-економічних процесів.....31

Оганісян М.С. Подолання корупції в Україні: міф чи реальність?.....35

Чабанова К.І. Аспекти впровадження реформ в контексті Угоди про асоціацію Україна-ЄС.....37

СЕКЦІЯ 3 «ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА І СОЦІАЛЬНА СФЕРА В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕФОРМУВАННЯ»

ЗНАЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Бабіна В.О. Значення гуманітарних дисциплін у процесі виховання патріотизму у студентської молоді.....40

Карагяур В.І. Спілкування як механізм соціальної взаємодії.....43

Кривдіна І.Б. Роль Організації Об'єднаних Націй у вирішенні проблем внутрішньо переміщених осіб в Україні.....47

Кутузова Н.Г., Кязимова Г.Х. К вопросу о воспитании патриотизма в условиях вступления Украины в ЕС.....52

Марахина Е.Л. Феномен «соціального безум'я» в українському обществе.....	54
Овчаренко Т.Д. Патріотичне виховання студентів – найважливіший напрямок виховної роботи в сучасних умовах.....	56
Прилуцька А.Є. Університетська наука та її роль у формуванні аксіосфери сучасного українського суспільства.....	59
Татакі Д.Д. До питання про шляхи реформування пенсійної системи України.....	62

СЕКЦІЯ 4 «ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СВІТІ, УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ, ДЕРЖАВІ ТА ЕКОНОМІЦІ»

Гегечкорі О.В., Семенов С.С. Екологічна глобалізація та світоглядна культура.....	66
Іващенко А.Г. Проблеми банківського кредитування малих та середніх підприємств України.....	68
Кучерук М.С. Проголошення Незалежності, «Помаранчева» революція, Революція Гідності: ланки одного ланцюга?.....	72
Піча В.М. Україна в просторі сучасного європейського співтовариства.....	75

СЕКЦІЯ 5 «ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ»

Грушицька І.Б., Ляшенко Д.О. Розвиток та трансформація партійної системи в Україні.....	77
Пелевин Е.Ю., Мамонтова Э.В. Место и роль историко-архитектурного наследия в формировании концептуальных основ государственной политики памяти.....	80
Шановська О.А. Політико-культурна зумовленість сучасних транзитологічних проблем: вплив інтегруючого чинника на стан політичної системи в Україні.....	83

СЕКЦІЯ 6 «СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ, ІСТОРИЧНИЙ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ»

Агафонова Є.О. Стереотипи про Україну в сприйнятті європейських країн.....	86
Бандус В.О. Діяльність В.О. Добровольського на посаді завідуючого кафедрою «деталі машин» ОПІ (1923-1941 рр.).....	89
Воробйова Г.В. Материнська відзнака	91

Грицюта О.О. Внесок Київського відділення Російського Технічного Товариства у розвиток технічної освіти.....	94
Зазимко Н.С. Отказ от вредных привычек как фактор здорового образа жизни.....	97
Іваніченко Л.М. На шляху до свободи: боротьба Н. Махна проти комуністично-більшовицьких «визволителів».....	100
Корнієнко К.В. Еволюція політичних поглядів Д. Дорошенка.....	105
Моїсеєва Т.М. Єврейські богадільні у дожовтневий час (статутні принципи діяльності).....	107
Нестеренко О.П. Історія берестяного промислу в Україні.....	109
Ницевич А.Д. Проблемы экологии городского Автомобільного транспорта.....	113
Петелкакі В.Ф., Петелкакі В.В., Чередніченко Т.М. Плавання як елемент професійно-прикладної фізичної підготовки.....	117
Федорова А.И. Старообрядцы-поповцы г. Одессы в начале XX в.....	119

СЕКЦІЯ 7 «ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ»

Білоусов О.С. Міжнародне політико-правове співробітництво у подоланні «цифрової нерівності».....	122
Василенко О.П., Нірян О.П. Нормативно-правові аспекти електронного документообігу в Україні.....	126
Гибински Л. Опыт Болгарии в построении электронного управления...128	
Кубко В.П. Організаційне забезпечення комунікативної Стратегії туристичної компанії.....	131
Кубко В.П., Компанієць І.І. Застосування консалтинговими службами сучасних методик для пошуку раціональних рішень проблем підприємства.....	134
Мельник О.В. Вплив міфології Радянського Союзу на інформаційну політику України (2014-2017 рр.): за матеріалами Інтернет-ресурсів.....	136
Онуфрієнко Л.В. Документування господарської діяльності підприємства харчової промисловості ТОВ «Групи компаній «Содружество».....	139
Спрінсян В.Г. Понятійний апарат документаційного менеджменту.....	140
Сторчак Д.В. Документаційне забезпечення навчально-методичної діяльності кафедри як структурного підрозділу ВНЗ.....	144
Татакі О.О., Московська Ю.А. Бізнес-план як необхідний аналітичний документ започаткування власної справи.....	145

6. Палехова В.А. Польський досвід переходу до ринку: уроки для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/historyarchive/29/9.pdf>
7. Проніна О.В. Регулювання земельних відносин на прикладі зарубіжного досвіду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://el-zbirn-du.at.ua/2014_1/20.pdf
8. Романовська О. Міжнародний досвід земельної реформи: чому немає панацеї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.case-ukraine.com.ua/wp-content/uploads/2013/06/MonthlyCaseStudy30052013_Land-Reform-FINAL.pdf
9. Ясінецька І.А. Можливості застосування міжнародного досвіду управління земельними ресурсами в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/41.pdf>

Марущак В.П.

докт. наук з держ. упр., професор, зав. кафедри права й законотворчого процесу,

Одеський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України
(Одеса, Україна)

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ – ГЕНЕРАТОР РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Розвиток державного управління тісно пов'язаний з тими явищами, які відбуваються в ринковій економіці. Актуальність цього зв'язку для сучасної української держави полягає в тому, щоб підвищити ефективність державного управління в регулюванні економічної діяльності та підвищити стабільність, використовуючи потенціал держави. У той же час варто зауважити, що дана проблематика знаходиться не належному рівні наукових досліджень, а в той же час дослідження в цьому напрямку підвищили би дієвість державного управління в регулюванні економічної діяльності та соціальних відносин.

Історичний досвід показує, що елементи управління виникають ще до суспільно-політичних систем, спочатку в общинному устрої. Управління тут у цілому носить публічний характер, але напряму пов'язане з економічними процесами й, у першу чергу, із природнім поділом праці. Саме воно та зростання продуктивності праці, а також можливість створення додаткового продукту викличе відокремлення функції організації в середині племені й виділення окремих осіб і груп, як рада старійшин, по впорядкуванню взаємозв'язків усередині співтовариства та пристосованості до навколишнього середовища. Але все це зовнішня

сторона прояву певного конкретного явища, сутність якого становить управлінність.

Можливість розуміння управлінності як об'єктивного закону розвитку соціально-економічної формації лежить у площині руху економічної матерії. Управлінність перебуває над сутніми економічними процесами й у тісному взаємозв'язку з ними. Управлінність - це не просто частина самої економічної тканини, а самостійний шар відносин, які складаються у зв'язку із протіканням економічних процесів. Тому, управління не слід ототожнювати з економікою та відокремлювати від неї. У цілому, це єдиний процес функціонування виробничих (економічних) відносин.

Об'єктивний характер суспільних законів зв'язується з постійністю дією якого-небудь явища незалежно від свідомості людей. Управлінність також не залежить від свідомості людей у тому розумінні, яке існує об'єктивна необхідність, яка змушує людей реалізовувати через свою свідомість дії управлінського характеру. Відмова від такої необхідності рівнозначна краху. Якщо власник засобів виробництва не буде управляти своїм підприємством, то через короткий час воно збанкрутує, якщо держава не буде управляти соціально-економічними процесами, те це приведе спочатку до кризи, а потім і розвалу самої держави. Тому, закон управлінності - це необхідність усвідомленого регулювання соціально-економічних процесів.

Закон управлінності - це не тільки закон регулювання економічних процесів, а закон суспільного розвитку формації, яка охоплює всю сукупність соціально-економічних відносин. Управлінність оплює не тільки економіку, але й усі сторони суспільства. Під регулюючим впливом управління перебуває наука, міжнаціональні та міжетнічні відносини, політика, оборона, інформація і інші сторони соціального функціонування суспільства. Разом з тим, говорячи про управлінність, не слід абсолютизувати її, тобто використовувати її у всій тканині соціально-економічного життя. Об'єктивна необхідність не означає загальність. Ступінь такого впливу на соціально-економічне життя повинна бути зваженою, оскільки абсолютизування того або іншого явища веде до зворотнього - до його саморуйнування. Питання ж конкретного насичення управлінням тих або інших процесів є питанням конкретики науки та практики управління.

Розвиток управління, як конкретної форми управлінності, дає можливість глибше зрозуміти й самі економічні відносини. У первіснообщинному утворенні з його племінною організацією всі соціально-економічні процеси існують спільно, але їх розвиток веде до вибуху, аналогічно тому як виникнення Всесвіту починається з Великого вибуху. Внутрішні зміни в племені починаються із природнього поділу праці. Воно спеціалізувало окремі види роботи та сприяло підвищенню їх

ефективності. Крім того, така спеціалізація вела до необхідності координації видів роботи, а тому виділяється такий прошарок, який починає здійснювати управління, яке поширює свій вплив не тільки на економічне життя, але й соціальне. Ефективність праці різко зростає у зв'язку із застосуванням залізних знарядь праці та створюється основа виробництва додаткового продукту. Керуюча каста, яка має привілейоване положення в суспільстві, одержує значний доступ до додаткового продукту та можливість присвоєння його частини. Поступово створюються умови майнової та соціальної нерівності в племені. Племя з його громадською організацією входить у протиріччя з фактичною системою економічної й соціальної нерівності. Воно вже не відповідає новому порядку, який фактично існує. І цей процес виражається як розпад первіснообщинного утворення.

Взаємодія розподілу праці, управління та додаткового продукту веде до зміни соціально-економічної організації суспільства. Привілейована каста, яка народжувалася, прагнула закріпити новий порядок, який існував. Це привело до виникнення такої соціальної організації, якою є держава. Але держава як явище відривається від економічних відносин і стає соціально-політичною організацією суспільства, яке відбиває інтереси власників засобів виробництва. Перетворення держави в самостійний організм викликає зворотний вплив на управління. Воно також розділяється на державне та економічне управління. Першим займається держава, а другим - власник засобів виробництва. Воно виявляється в різних прошарках соціально-економічного життя, а оскільки воно всмоктується цими різними прошарками соціально-економічної формації, то в цих структурах функціонує самостійно, обслуговуючи ці сфери.

Управління, проникаючи в державу, реалізує його сутність. Держава здійснює публічну діяльність, тому і управління носить публічний характер і представлене його виконавчо-розпорядчою діяльністю. У той же час, саме ця діяльність займає більшу частину діяльності держави, тому воно займає в ньому домінуючу роль. Держава, виділившись у самостійне явище має значні можливості просторового і часового розвитку, тому в соціально-економічній системі розвивається найбільше інтенсивно. Таким чином, не випадково держави давніх часів мають високий рівень саморозвитку. Управління як невід'ємна частина держави також інтенсивно розвивається разом з ним, і тому в давніх державах існували високорозвинені системи державного управління. Але важливо відзначити, що як єдине явище управління не існує, а представлене відокремленими системами державного і економічного управління, які істотно відрізняються одне від одного, оскільки обслуговують достатньо самостійні й відокремлені сфери.

Регулюючий вплив держави, пов'язаний не тільки з об'єктивним характером державного управління, виходячи з закономірностей розвитку ринкового господарства, а й необхідністю регулювання соціальних наслідків діяльності суб'єктів, що займаються економічною діяльністю. Історично XIX сторіччя та перша половина XX сторіччя свідчили, що діяльність власників капіталу в цілому носила негативний соціальний ефект. Незадоволення населення соціальними наслідками розвитку капіталізму привело в післявоєнний період Другої Світової війни ліві уряди до влади в Західній Європі, які намагалися за допомогою державного управління вирішити всі соціально-економічні проблеми суспільства. Однак ця практика виявилася невдалою, бо не спиралася на реальну основу закономірностей економічного розвитку. Прагматики, які прийшли їм на зміну, бачили розвиток ринкового господарства на законах товарного виробництва з розумним державним регулюванням економічних процесів і зняттям негативних соціальних наслідків, що несе в собі ринкова економіка. Широка інтервенція державного управління в соціально-економічні процеси з початку 60-х років дала свої результати - забезпечила швидке зростання економіки розвинених країн і стабілізувала соціальні відносини в суспільстві. Таким чином, державне управління сприяє розвитку ринкової економіки й виступає стабілізуючим чинником соціальних процесів.

Розвиток розподілу праці призводить до розвитку товарності держави. Держава є не тільки регулюючим суб'єктом економічних процесів, але все більш сама виступає суб'єктом цих відносин в особі державного сектору економіки, а також ринку споживання товарів і послуг. Інтервенція держави в економіку - особлива риса XX сторіччя. Соціально-економічні процеси, що відбуваються у виробничих відносинах, і прогрес продуктивних сил, всупереч волі втягнули державу в активне регулювання економіки, а також зробили її безпосереднім учасником цих відносин. Ускладнення економічних процесів викликало ускладнення функцій самої держави, а це, у свою чергу, призвело до спеціалізації функцій держави і, особливо, до спеціалізації економічної функції. У свою чергу, розвиток саме цієї функції призвів до її розширення по декільком напрямкам - державне регулювання економіки, розвиток державного ринку товарів і послуг, і утворення державного сектору економіки. Останні два напрямки увійшли складною частиною в ринкову економіку і, таким чином, поширили базу товарного виробництва. Держава у своїй певній частині стала товарною або більш спрощено - ринковою.

Держава серед учасників ринкової економіки є привілейованим суб'єктом у ньому, оскільки, окрім економічної сили та потужності вона ще володіє політичною владою, через яку може впливати на суб'єктів економічних відносин. Враховуючи, що держава - це специфічний суб'єкт

ринкового господарства, то її завданням є відбивання економічних інтересів всього суспільства та вплив на приватні інтереси суб'єктів економічної діяльності так, щоб у більшій ступені підпорядкувати їх суспільним інтересам. Скоординувати і з'єднати їх у єдине ціле можна шляхом державного регулювання економіки. Звідси випливає необхідність самого державного управління в регулюванні економіки та подальшого його удосконалення.

Оганісян М.С.

к. ф. н., доцент, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Одеса, Україна)

ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

В пошуках нової моделі державотворення, обравши європейський вектор та визначивши стратегічні пріоритети розвитку [1] Україна вже вкотре намагається подолати загрожуючі масштаби корупції.

Відповідно до світового рейтингу сприйняття корупції, у 2016 році Україна посіла 131 місце зі 176 країн, розділивши цю сходинку із показником 29 балів разом з такими країнами як Казахстан, Росія, Непал та Іран [4].

Спроби вдосконалення інституційного (створення Національного агентства з питань запобігання корупції), правового (чергове оновлення правової бази) чи інформаційного (запровадження системи е-декларування) механізмів державного регулювання при подоланні корупційних проявів поки що не дають помітних результатів.

Разом з тим, ще великий давньогрецький філософ Аристотель у своєму трактаті «Політика» відзначав, що корупція може призвести не лише до виродження держави, а й до її загибелі. Він же дає основний механізм її подолання: «головне при будь-якому державному устрої – це за допомогою закону та іншого розпорядку побудувати справу таким чином, щоб посадовим особам неможливо було збагачуватися» [2].

А отже, головним завданням на сьогодні є тотальний контроль за чиновниками. При цьому дана теза не є чимось новим чи дискримінаційним, адже ще в Афінах, «колиці демократії», між іншим, як відмічає інший видатний філософ Гегель існував закон, який зобов'язував кожного громадянина звітувати, за рахунок яких коштів він живе [4].

Звісно, що проконтролювати прибутки та видатки кожного громадянина країни на сьогодні не видається можливим, але видається цілком можливим для 350 тис. посадових осіб (на початок 2016 року в Україні всього 351,8 державних службовців і працівників органів